

Λογοκλοπή (Plagiarism)

Η λέξη *λογοκλοπή* προέρχεται από τη λατινική λέξη *plagiarius* που κυριολεκτικά σημαίνει «ο απαγωγέας». Στο *Λεξικό της κοινής νεοελληνικής* (1998) επισημαίνεται ότι:

«Λογοκλοπή: η ιδιοποίηση ξένης πνευματικής δημιουργίας με ανήθικο, παράνομο τρόπο: Ο λογοτέχνης / ο συγγραφέας / ο επιστήμονας έχει κατηγορηθεί για λογοκλοπή.

Λογοκλόπος: αυτός που με ανήθικο, παράνομο τρόπο ιδιοποιείται ξένη πνευματική περιουσία: Ενώ παρουσιαζόταν ως σπουδαίος συγγραφέας / επιστήμονας / λογοτέχνης, αποδείχτηκε μεγάλος λογοκλόπος.»

Στο ακαδημαϊκό περιβάλλον και στην έρευνα γενικότερα, λογοκλοπή θεωρείται η οικειοποίηση των ιδεών ή των λεγομένων άλλων χωρίς την παράθεση των πηγών.

Στην περίπτωση της μη αναφοράς πηγών, είτε σκόπιμα είτε όχι, ο συγγραφέας/ερευνητής/φοιτητής έχει διαπράξει λογοκλοπή. Προκειμένου να καταστεί εφικτή η προστασία του ερευνητή από πράξεις λογοκλοπής, συνίσταται η χρήση βιβλιογραφικών παραπομπών, στις περιπτώσεις (ΤΕΙ Θεσσαλονίκης, 2009; Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου, 2024) που:

- οικειοποιείται ιδέες άλλων,

- παραθέτει αυτούσιο κείμενο (λέξεις, φράσεις, προτάσεις) από άλλη πηγή,
- παραθέτει αυτούσιο κείμενο (λέξεις, φράσεις, προτάσεις), με χρήση εισαγωγικών «...», από άλλη πηγή,
- παραφράζει κείμενο ή οικειοποιείται ιδέα από άλλη πηγή,
- συνοψίζει ιδέες ή αποτελέσματα από άλλη πηγή,
- μεταφράζει και οικειοποιείται ξενόγλωσσο κείμενο,
- χρησιμοποιεί γεγονότα, πληροφορίες, δεδομένα από άλλη πηγή (εκτός αν αυτά είναι κοινή γνώση ή αποδεδειγμένα πχ. Πυθαγόρειο θεώρημα),
- χρησιμοποιεί εικόνες, φωτογραφίες, κλπ. από το διαδίκτυο.

Οποιοδήποτε έργο κατοχυρώνεται από το δίκαιο περί πνευματικής ιδιοκτησίας, οφείλει να παραπέμπεται όταν και όπου χρησιμοποιείται. Ως πνευματικό έργο νοείται κάθε πρωτότυπο πνευματικό δημιούργημα λόγου, τέχνης ή επιστήμης, σε οποιαδήποτε μορφή (ΦΕΚ, 1993). Σύμφωνα με τον παραπάνω ισχύοντα ελληνικό νόμο «*Περί Προστασίας της Πνευματικής Ιδιοκτησίας και Συγγενικών Δικαιωμάτων*» τα αποκλειστικά δικαιώματα των πνευματικών δημιουργών (δηλαδή, συγγραφέων, δημοσιογράφων, συνθέτων, σκηνοθετών, προγραμματιστών, εφευρετών ή κάτοχων εμπορικών σημάτων κλπ) στο έργο τους «διαρκεί όσο η ζωή του δημιουργού και εβδομήντα χρόνια μετά το θάνατο του.» ενώ Μορφές Πνευματικών Έργων νοούνται οι ακόλουθες:

- γραπτά ή προφορικά κείμενα,
- μουσικές συνθέσεις (με κείμενο ή χωρίς),
- θεατρικά έργα (με μουσική ή χωρίς),
- χορογραφίες, παντομίμες,
- οπτικοακουστικά έργα,
- έργα εικαστικών τεχνών (σχέδια, έργα ζωγραφικής και γλυπτικής, χαρακτηριστικά έργα, λιθογραφίες, αρχιτεκτονικά έργα, φωτογραφίες, έργα εφαρμοσμένων τεχνών, εικονογραφήσεις, χάρτες, τρισδιάστατα έργα που αναφέρονται στη γεωγραφία, την τοπογραφία, την αρχιτεκτονική ή την επιστήμη),

- μεταφράσεις, διασκευές, προσαρμογές και άλλες μετατροπές έργων ή εκφράσεων λαϊκής παράδοσης,
- εγκυκλοπαίδειες, ανθολογίες και βάσεις δεδομένων, εφόσον η επιλογή ή η διευθέτηση του περιεχομένου τους είναι πρωτότυπη,
- προγράμματα Η/Υ και το προπαρασκευαστικό υλικό σχεδιασμού τους.

Για την αποφυγή της λογοκλοπής συστήνεται:

- ✓ Η *παράθεση αποσπάσματος* δηλαδή η χρήση των λεγόμενων ενός συγγραφέα μέσα σε εισαγωγικά και η αναφορά της πηγής,
- ✓ Η *σύνοψη* δηλαδή η αναφορά στα λεγόμενα ενός συγγραφέα και η αναφορά της πηγής και τέλος,
- ✓ Η *παράφραση* δηλαδή η διατύπωση με άλλες λέξεις και η παραπομπή στην πηγή.

Αν ως ερευνητής/συγγραφέας/φοιτητής δεν είστε σίγουρος κάθε φορά για το αν πρέπει να κάνετε παραπομπή ή όχι, υπάρχουν δύο βασικοί κανόνες. *Κανόνας 1ος:* οι πληροφορίες, που άμεσα αναλογούν σε άλλον συγγραφέα, οφείλουν να συνοδεύονται από την αντίστοιχη παραπομπή. Η αντίθετη περίπτωση συνιστά λογοκλοπή. *Κανόνας 2ος:* στην περίπτωση που μια άποψη ή ιδέα στοιχειοθετεί κοινώς αποδεκτή αλήθεια ή γνώση της επιστήμης, η παραπομπή είναι περιττή.

Οδηγίες για τον τρόπο και τους κανόνες αναφοράς των πηγών θα βρείτε στην ενότητα της Βιβλιοθήκης *Βιβλιογραφικές παραπομπές*

Για την αποφυγή της λογοκλοπής όταν συντάσσετε μια εργασία, ένα άρθρο, μια έρευνα κλπ., ακολουθήστε τις οδηγίες:

- ✓ Αναφέρατε όλες τις πηγές που χρησιμοποιήσατε,
- ✓ Προγραμματίστε την εργασία/έρευνας σας ώστε να βρείτε το χρόνο για την καταγραφή σημειώσεων και την αναφορά των πηγών σας,
- ✓ Μην κάνετε μικρές αλλαγές σε ένα κομμάτι του κειμένου χωρίς παραπομπή του υλικού (Παράφραση λεγομένων άλλων),
- ✓ Γράψτε τις δική σας ιδέες χρησιμοποιώντας δικές σας εκφράσεις (Σύνοψη λεγομένων άλλων),
- ✓ Βάλτε εισαγωγικά όταν χρησιμοποιείτε λεγόμενα άλλων και αναφέρετε τις πηγές σας στη βιβλιογραφία (Παράθεση αποσπάσματος),
- ✓ Όταν χρησιμοποιείται πηγές του διαδικτύου κάντε παραπομπή στη διαδικτυακή διεύθυνση και την ημερομηνία πρόσβαση,
- ✓ Ακολουθείστε τους κανόνες καταγραφής των βιβλιογραφικών παραπομπών που ενδείκνυται για την εργασία/έρευνα σας.

Για περισσότερες πληροφορίες για τη λογοκλοπή και τα πνευματικά δικαιώματα μπορείτε να βρείτε στις παρακάτω διευθύνσεις:

- Λογοκλοπή, <http://logoklopi.weebly.com/index.html>
- Plagiarism.org, <http://www.plagiarism.org/>
- HEAL-Link, Θέματα πνευματικής ιδιοκτησίας, <https://legal.heal-link.gr/>
- HEAL-Legal, Υπηρεσία Νομικής Συμβουλευτικής για Θέματα Πνευματικής Ιδιοκτησίας που αφορούν στα Ελληνικά Ακαδημαϊκά Ιδρύματα, <https://legal.heal-link.gr/index.php/copyright>
- Online σύστημα για την ανίχνευση της λογοκλοπής:
Turnitin, Διαθέσιμο από τη Βιβλιοθήκη στο:
<https://www.lib.unipi.gr/iguana/www.main.cls?surl=turnitin>

Βιβλιογραφία

Βιβλιοθήκη Αλεξάνδρειου Τεχνολογικού Εκπαιδευτικού Ιδρύματος Θεσσαλονίκης (2009). *Ωρίων: πρόγραμμα πληροφοριακού γραμματισμού: λογοκλοπή*. Διαθέσιμο στο:

<http://orion.lib.teithe.gr/index.php?page=plagiarism-intro> [Πρόσβαση 14 Φεβρουαρίου 2024].

Ελλάς Βουλή. (1993). *Εφημερίς της Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας: νόμος υπ' Αριθ 2121*. Αθήνα: Εθνικό Τυπογραφείο.

Ινστιτούτο Νεοελληνικών Σπουδών [Ίδρυμα Μανόλη Τριανταφυλλίδη], (1998). *Λεξικό της Κοινής Νεοελληνικής*.

Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου (2024). Λογοκλοπή. Διαθέσιμο στο: <http://library.cut.ac.cy/el/node/223> [Πρόσβαση 14 Φεβρουαρίου 2024].